

Určení metodického postupu Řídicího orgánu Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) pro projekty prioritní osy 1 OPŽP 2007–2013 ve věci kvantifikace sankce za porušení podmínek poskytnutí dotace v oblasti provozování vodohospodářské infrastruktury – Aktualizace k 16. 12. 2022

Úvod

Metodický pokyn je zpracován v návaznosti na výstupy ex-post monitoringu vodohospodářských (VH) projektů prioritní osy 1 (PO1) Operačního programu Životní prostředí 2007 – 2013 (OPŽP) prováděného Zprostředkujícím subjektem OPŽP Státním fondem životního prostředí ČR (SFŽP).

Podmínky poskytnutí dotace v oblasti provozování VH infrastruktury

V rámci ex-post monitoringu je prováděna kontrola plnění podmínek poskytnutí dotace (Rozhodnutí o poskytnutí dotace, RoPD) a Smlouvy o poskytnutí podpory ze SFŽP (Smlouvy) zejména ve vztahu k provozní situaci projektu, včetně **dodržování minimální ceny pro vodné a/nebo stočné** dle relevantní Finanční analýzy (FA) u „neoddílných“ modelů provozování VH infrastruktury (Vlastnický model, Smíšený model, Obec provozuje sama), resp. **minimální výše nájemného** zakotvené ve finančních nástrojích tzv. Finančním modelu a Vyrovňovacím nástroji¹ (u Oddílného modelu).

Pro projekty OPŽP 2007 - 2013 dle RoPD platí:

Modely provozování: Vlastnický model, Smíšený model a model Obec provozuje sama
„ ... podmínka zajištění souladu cen je považována za splněnou, dosahují-li skutečné ceny pro vodné a/nebo stočné alespoň 90 % cen pro vodné a/nebo stočné stanovených ve FA.“

Dále je v RoPD uvedeno „ ... bude toto nesplnění stanovené podmínky **postiženo odvodem z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení cen pro vodné a/nebo stočné**. Za účelem posouzení splnění této podmínky, relevantní ceny pro vodné a/nebo stočné jsou ceny uplatněné ve vztahu k vodohospodářské infrastruktuře.“

Modely provozování: Oddílný model

Podmínka zajištění udržitelnosti je považována za splněnou následovně:

- (a) „Pokud příjemce **neuplatňuje** vyrovnávací platbu (dle definice ve standardním textu tzv. „Platebního mechanismu“ zveřejněného na www.opzp.cz) ani služební provozní smlouvu (dle definice v Metodice²), **musí být zejména zajištěna tvorba nájemného ve složce dodávek pitné**“

¹ Finanční model a Vyrovňovací nástroj používané pro účely OPŽP (ke stažení na www.opzp.cz)

² Metodika pro žadatele rozvádějící podmínky Přílohy č. 7 Programového dokumentu OPŽP 2007-2013 (ke stažení na www.opzp.cz)

vody a/nebo odvádění a čištění odpadních vod konzistentního s relevantní finanční analýzou (dále jen „finanční analýza“). Tato výše nájemného je zakotvená ve finančním modelu, který tvoří povinnou součást provozní smlouvy (dále jen „finanční model“);

- (b) Pokud příjemce **uplatňuje** vyrovnávací platbu (dle definice ve standardním textu tzv. „Platebního mechanismu“ zveřejněného na www.opzp.cz) nebo služební provozní smlouvu (dle definice v Metodice), **musí být zejména zajištěn soulad s cenami pro vodné a/nebo stočné podle relevantní finanční analýzy (dále jen „finanční analýza“) a to za podmínek stanovených Fondem“.**

Dále je v RoPD uvedeno:

„- V případě, že příjemce **neuplatňuje** vyrovnávací platbu (dle definice ve standardním textu tzv. „Platebního mechanismu“ zveřejněného na www.opzp.cz) ani služební provozní smlouvu (dle definice v Metodice) (bod (a) výše), platí, že **nedosáhne-li skutečné nájemné úroveň nájemného uvedeného ve finančním modelu, bude toto nesplnění stanovené podmínky postiženo odvodem z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení cen pro vodné a/nebo stočné.**

- V případě, že příjemce **uplatňuje** vyrovnávací platbu (dle definice ve standardním textu tzv. „Platebního mechanismu“ zveřejněného na www.opzp.cz) nebo služební provozní smlouvu (dle definice v Metodice) (bod (b) výše), platí, že **podmínka zajištění souladu cen bude považována za splněnou, budou-li skutečné ceny pro vodné a/nebo stočné dosahovat alespoň 90 % cen pro vodné a/nebo stočné stanovených ve finanční analýze a to i v případě, že nebudou opodstatněny některým z výše uvedených důvodů³...“**

Posouzení a administrace výsledků ex-post monitoringu VH projektů v OPŽP 2007 – 2013 prováděné SFŽP

Porušení podmínek RoPD (resp. Smlouvy) za monitorovaný rok zjištěné v rámci prováděného ex-post monitoringu představuje podezření na nesrovnalost. SFŽP nahlásí nesrovnalost obvyklým způsobem dle kapitoly 15 Manuálu pracovních postupů a popíše porušené/a ustanovení včetně výše sankce, přičemž do hlášení nesrovnalosti vždy podrobně rozvede způsob určení výše sankce, její výpočet a termín do kdy má být provedena náprava. Výše sankce vyplývající z podmínek RoPD bude určena dle postupu uvedeného níže.

Pro VH projekty v PO1 OPŽP 2007-2013 platí povinnost dodržení výše uvedených podmínek poskytnutí dotace ve vztahu k provozování VH infrastruktury. Naplnění podmínek RoPD (resp. Smlouvy) je u každého jednotlivého projektu monitorováno v rámci ex-post monitoringu PO1 každý rok, po dobu 10 let stanovené doby udržitelnosti projektu. Ex-post monitoring provádí SFŽP a to od prvního celého roku provozování projektu následujícího po vydání posledního kolaudačního souhlasu na projekt. Prakticky je ex-post monitoring prováděn dle skutečnosti proběhlého/monitorovaného roku N provozování projektu, tj. v roce N+1 je provedena kontrola projektu za monitorovaný rok N (ukončený rok provozování).

³ Podrobněji viz textace RoPD

Je-li v roce N+1 zjištěno u projektu porušení podmínek poskytnutí dotace (ve vztahu k výši ceny pro vodné a /nebo stočné, anebo výši nájemného) za rok N, je takovéto porušení identifikováno jako podezření na nesrovnalost a příjemce je na základě rozhodnutí o postupu ze strany MŽP- OFEU vyzván k nápravě dle § 14f odst. 1 Zákona o rozpočtových pravidlech. Příjemci je stanovena povinnost narovnat stav projektu, resp. uvést ho do souladu s podmínkami poskytnutí dotace dle RoPD (resp. Smlouvy) ve stanovené lhůtě nejpozději v roce N+2. V rámci ex-post monitoringu roku N+2 je/bude ze strany SFŽP následně kontrolováno, zda náprava dle pokynů uvedených v nesrovnalosti k projektu byla provedena. V případě vyhodnocení ze strany SFŽP ve smyslu splnění nápravy a po předání stanoviska SFŽP na MŽP-OFEU bude ze strany MŽP nesrovnalost nepotvrzena (nebude se aplikovat žádná finanční oprava). V případě nesplnění nápravy ve stanovené lhůtě (předané stanovisko SFŽP o neplnění nápravy) bude nesrovnalost ze strany MŽP-OFEU potvrzena a postoupena jako podnět k šetření porušení rozpočtové kázně příslušnému orgánu finanční správy. Při případném stanovení odvodu za porušení rozpočtové kázně (ve smyslu kvantifikace adekvátní finanční opravy/sankce) bude orgán finanční správy postupovat dle podmínek RoPD uvedených a rozvedených v odstavcích níže.

V případě, že v rámci prováděného ex-post monitoringu dojde ke zjištění **porušení podmínek poskytnutí dotace za devátý rok**, příjemci je stanovena povinnost narovnat stav projektu, resp. uvést ho do souladu s podmínkami poskytnutí dotace dle RoPD (resp. Smlouvy) ve zkrácené lhůtě, tedy nejpozději **v roce N+1**. Postup kontroly a vyhodnocení ze strany SFŽP je pak totožný s postupem stanoveným pro předchozí roky ex-post monitoringu. **Za desátý rok udržitelnosti** projektu nebude s ohledem na stanovenou 10letou dobu udržitelnosti možné postupovat podle § 14f odst. 1. V takovém případě bude příjemce dotace vyzván ze strany MŽP-OFEU k vrácení odpovídající části dotace ve výši určené dle kapitol níže za desátý rok udržitelnosti projektu postupem podle § 14f odst. 3 a 7 zákona o rozpočtových pravidlech.

Výpočet sankce pro „neoddílné“ modely provozování (Vlastnický model, Smíšený model a Obec provozuje sama)

Cena pro vodné a/nebo stočné stanovená ve FA pro daný rok monitorování, přepočtená na běžnou cenu roku monitorování (s využitím podpůrného převodníkového nástroje SFŽP⁴) bude porovnána se skutečnou cenou uplatňovanou příjemcem dotace v daném roce monitorování (dle dokumentu *Porovnání všech položek výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné za kalendářní rok x a dosažené skutečnosti v témže roce*⁵). Z rozdílu těchto cen bude určen procentní podíl neplnění požadované 100%tní výše ceny dle FA. Na základě tohoto procentního podílu bude proveden dopočet do 90% ceny dle FA (vyplývající z podmínek RoPD, kdy cena je považována za splněnou, když dosahuje alespoň 90% ceny dle FA).

Tento procentní podíl bude aplikován coby „sazba“ pro dílčí vyčíslení finančního postihu z celkové částky poskytnuté dotace (dotace Fond soudržnosti + podpora SFŽP).

Takto vypočtený dílčí finanční postih bude vydělen 30, tj. počtem let referenčního období⁶, na které je zpracována FA, resp. jsou určeny ceny pro vodné a/nebo stočné

⁴ Pomůcka pro přepočet ceny vodného a/nebo stočného uvedené např. pro rok 2020 zde: <https://www.opzp.cz/dokumenty/detail/?id=1788>

⁵ Příloha č. 20 vyhl. MZe č. 428/2001 Sb. v platném znění

⁶ Délka referenčního období 30 let je stanovena Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006.

v jednotlivých letech zajišťující udržitelnost podpořeného monitorovaného projektu (resp. ceny vedoucí k zajištění výše plných odpisů nejpozději na konci 30ti letého období udržitelnosti projektu). Tímto způsobem bude postih odpovídat míře porušení s ohledem na 30 leté referenční období určené pro výpočet udržitelnosti projektu. Výsledná částka vypočtená dle uvedeného postupu bude určovat výši sankce vyměřené příjemci dotace za nedodržování předemtných podmínek RoPD (resp. Smlouvy) v monitorovaném roce. Podrobněji viz vzorový příklad níže.

Výpočet sankce pro „Oddílný model“ provozování

Výše nájemného pro daný rok monitorování je v běžných cenách zakotvena ve Finančním modelu a Vyrovnávacím nástroji. Nastavení a případné úpravy nájemného v průběhu provozování projektu jsou schválené ze strany SFŽP.

Takto zakotvené nájemné za monitorovaný rok bude porovnáno se skutečným nájemným uplatňovaným provozovatelem vůči příjemci dotace v daném roce monitorování (dle dokumentu *Porovnání všech položek výpočtu (kalkulace) cen pro vodné a stočné za kalendářní rok x a dosažené skutečnosti v témže roce*⁷). Jakýkoliv zjištěný rozdíl ve výši nájemného, který není opodstatněn vzniklou provozní situací, znamená porušení předemtných podmínek udržitelnosti projektu dle RoPD (resp. Smlouvy) v monitorovaném roce N.

Sankce za toto porušení bude stanovena odvodem z celkové částky dotace ve výši odpovídající poměru nedosažení cen pro vodné a/nebo stočné. V praxi to znamená, že bude porovnána cena pro vodné a/nebo stočné kalkulována se zahrnutím skutečné výše nájemného, vykázaného příjemcem v rámci ex-post monitoringu roku N a cena pro vodné a/nebo stočné kalkulována s výší nájemného, predikovaným v rámci Vyrovnávacího nástroje pro monitorovaný rok N. Následně bude provedeno porovnání takto vypočtených cen pro vodné a/nebo stočné a další postup bude shodný s postupem výpočtu sankce v případech „neoddílného“ modelu provozování (viz kapitola výše).

Výsledná částka určená dle uvedeného postupu bude určovat výši sankce vyměřené příjemci dotace za nedodržování předemtných podmínek RoPD (resp. Smlouvy) v monitorovaném roce. Podrobněji viz vzorový příklad níže.

Aplikace Metodického pokynu

V případě, že u projektu bude probíhat kontrola ze strany kontrolních/auditních orgánů, budou tyto orgány postupovat dle tohoto metodického pokynu. Pro případ dotazů ve vztahu ke kontrole projektu je SFŽP připraven poskytnout kontrolním orgánům adekvátní součinnost.

Aplikace Aktualizace Metodického pokynu (k 12.4.2021) je závazná pro VH projekty PO1 SC 1.1 a SC 1.2. Aktualizace Metodického pokynu (k 12.4.2021) vstupuje v účinnost dnem jeho vydání.

⁷ Příloha č. 20 vyhl. MZe č. 428/2001 Sb. v platném znění

Příklad výpočtu sankce u „neoddílného“ modelu provozování (Postup 1) a u „oddílného“ modelu provozování bez uplatnění vyrovnávací platby (Postup 2)

Postup 1 (formou příkladu)

Příklad výpočtu sankcí pro VH projekty OPŽP 2007 - 2013		
č.1	Projekt (AČ: xxxxxxxx)	Název projektu
a	Dotace OPŽP (Kč)	30 000 000
b	Dotace SFŽP (Kč)	1 000 000
	Dotace OPŽP celkem (Kč)	31 000 000
c	Běžná cena roku 2018 dle FA (Kč/m ³)	47,00
d	Běžná cena roku 2018 dle FA 90% (Kč/m ³)	42,30
e	Skutečná cena roku 2018 dle Porovnání ¹ (Kč/m ³)	30,00
f	Rozdíl c. – e. (Kč/m ³)	17,00
g	f./c. (%)	36,17%
h	dopočet do 90% ceny dle FA (%) = g. - 10%	26,17%
i	(a. + b.) * h. (Kč)	8 112 766
k	i./30 (Kč)	270 426

Postup 2 (formou příkladu)

Příklad výpočtu sankcí pro VH projekty OPŽP 2007 - 2013		
č.1 Projekt (AČ: xxxxxxxx)	Název projektu	
a	Dotace OPŽP (Kč)	30 000 000
b	Dotace SFŽP (Kč)	1 000 000
	Dotace OPŽP celkem (Kč)	31 000 000
	Nájemné dle skutečnosti (Porovnání dle Přílohy č. 20 vyhl. Mze č. 428/2001 Sb)	10 000
	Nájemné dle Fondem schváleného Vyrovnávacího nástroje	12 000
c	Modelovaná běžná cena roku 2018 dle zadané výše nájemného dle Fondem schváleného Vyrovnávacího nástroje (Kč/m3)	47,00
d	Modelovaná běžná cena roku 2018 dle zadané výše nájemného dle Fondem schváleného Vyrovnávacího nástroje snižená na 90% (Kč/m3)	42,30
e	Skutečná cena roku 2018 dle Porovnání ¹ (Kč/m3)	30,00
f	Rozdíl c. – e. (Kč/m3)	17,00
g	f./c. (%)	36,17%
h	dopočet do 90% ceny dle FA (%) = g. - 10%	26,17%
i	(a. + b.) * h. (Kč)	8 112 766
k	i./30 (Kč)	270 426